

Klassiska noveller Nr 33

S. A. Duse:

Förtalet

Klassiska noveller 33.

S. A. Duse – Förtalet.

Berättelse i dialog.

Återutgivning av text från 1917

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-538-2

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Under en bal träffas en ung kvinna och en man i en alkov. Han är orolig över att hon kanske haft ett gräl med sin man. Men vad hon är nervös över är att det börjat gå rykte om att de båda har en affär.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933). Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetsändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carrington.

Den här texten publicerades ursprungligen i juli år 1917 i tidningen "Nordstjernen" med titeln "Förtälet. Berättelse i dialog".

S. A. Duse: Förtalet

Den här texten publicerades ursprungligen i juli år 1917 i tidningen "Nordstjernan" med titeln "Förtalet. Berättelse i dialog". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

De hade på en vink af henne afbrutit sin boston och dragit sig tillbaka till en liten alkov, dold för de dansandes blickar. På hennes kinder brann en rodnad, som inte kunde förklaras endast af den korta dansen, och hennes hviskande röst skälfdde i nervös upphetsning. Hon var strålande vacker, och baldräkten, som lämnade hennes hals och axlar bara, förhöjde hennes skönhet.

Han formligen slukade henne med ögonen.

Hon: Du undrar väl hvarför jag vill tala med dig så här?

Han: Icke så utan. Du verkar nästan skrämmd. Har du haft ett uppträde med din man, eller hvad är det?

Hon: Gud ske lof, att ingen hör oss. (Med en suck). Min man — nej, honom gäller det inte alls. Du kan inte ana, hvad som händt!

Han (leende): Det måtte vara något förskräckligt.

Hon (darrande af ifver): Förfärligt!

Han: Säg det då! Någon kan ju när som helst komma och afbryta oss.

Hon: Jag råkade nyss lyssna — alldeles ofrivilligt, det försäkrar jag dig — till ett hviskande samtal, som rörde oss båda.

Han (förvånad): Dig och — mig?

Hon: Ja, just dig och mig. Och det var sköna saker de sade —

Han (rycker föraktligt på axlarna): Skvaller, förstås, och lömskt förtal. Du vet att jag —

Hon (afbryter): Om du bara anade. Det var den där pratsjuka Hilma och hennes kusin. De påstodo båda två, att de hört dig kalla mig — för älskling, och att de sett oss — kyssas. Hilma sade —

Han: Hon är ju den lilla hålans skarpaste tunga, talar illa om alla. Ingen förståndig människa fäster sig vid hvad hon säger.

Hon: Jo, för all del. Får man bara tag i en skandalhistoria, gör man det visst.

Han: Sade de ingenting mer, så är det väl ändå inte så farligt.

Hon: Jo, jo, — det var mer. Hilmas kusin påstod sig ha sett mig en afton gå in genom porten till ditt hus. Och — och — både Hilma och hon vore öfverens om att jag är — är — är din —

Han (tar sakta henne hand och ser henne in i ögonen): Är du alldeles säker på, att du hört rätt?

(Hennes stora strålande ögon lysa fuktigt skimrande, och rodanden på hennes kinder blir ännu högre. Hon darrade som ett skrämmt barn. Till svar böjer hon bara på hufvudet).

Han: Har du inte jagat upp din fantasi och öfverdrifvit hvad du hörde?

Hon: Nej, nej. Just precis så sade de.

Han: Det skulle alltså betyda att du i deras ögon är min — älskarinna.

Hon (afvärjande): Tyst! Tyst! Hvad i Guds namn skall jag ta mig

till? När nu förtalet kommit i gång — — — (stampar med foten). Å, hvad jag hatar dessa tarfliga, skandalthungriga människor!

Han: Jag också. Det behöfs för dem bara några förmodanden, gissningar — och så är en skandal hoplagad och serveras alldeles gratis.

Hon: Om människorna ville sköta sina egna angelägenheter —

Han (böjer sig närmare henne): Och låta oss vara i fred, ja. Men hvad skall man nu tillgripa mot en sådan nedrighet som denna?

Hon: De skulle straffas! Det är ett skurkstreck att sprida ut sådant.

Han (drar henne intill sig och hviskar i hennes öra): Visst är det ett skurkstreck, i all synnerhet som det är — sant.

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksammad målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

Samuel August Duse.